

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Název projektu: „ŠKOLA²¹ - rozvoj ICT kompetencí na ZŠ Kaznějov“
reg. číslo projektu: CZ.1.07/1.4.00/21.3428 **DUM:** VY_32_INOVACE_1/36

jméno autora DUM: Bc. Ilona Barbořáková

datum (období), ve kterém byl DUM vytvořen/ověřen při výuce: 3.4.2012/4.4.2012

ročník, pro který je DUM určen: 7.

vzdělávací oblast (vzdělávací obor) - dle požadavků šablony III/2: Dějepis

anotace (výstižný stručný popis způsobu použití DUM ve výuce): Prezentace

cisterciáckého řádu a klášterní architektury

seznam použité literatury a pramenů:

<http://revue.theofil.cz/krestanske-pojmy-detail.php?clanek=915>

<http://www.klaster-plasy.cz/?Dejiny:Co-dela-cisterciacky-rad>

<http://www.klastervyssibrod.cz/>

CHARVÁTOVÁ, K. *Dějiny cisterciáckého řádu v Čechách (1142-1420)* - 1. svazek.

Praha: Karolinum, 2009. ISBN 8071846171.

Cisterciácký řád

- založení řádu – 1098 v Cîteaux (*Sitó*) ve Francii
- Cîteaux = latinsky *cistercium* (nádrž)
- řád založil sv. Robert z Molesme jako reformovanou větev řádu benediktinů

klášter v Cîteaux

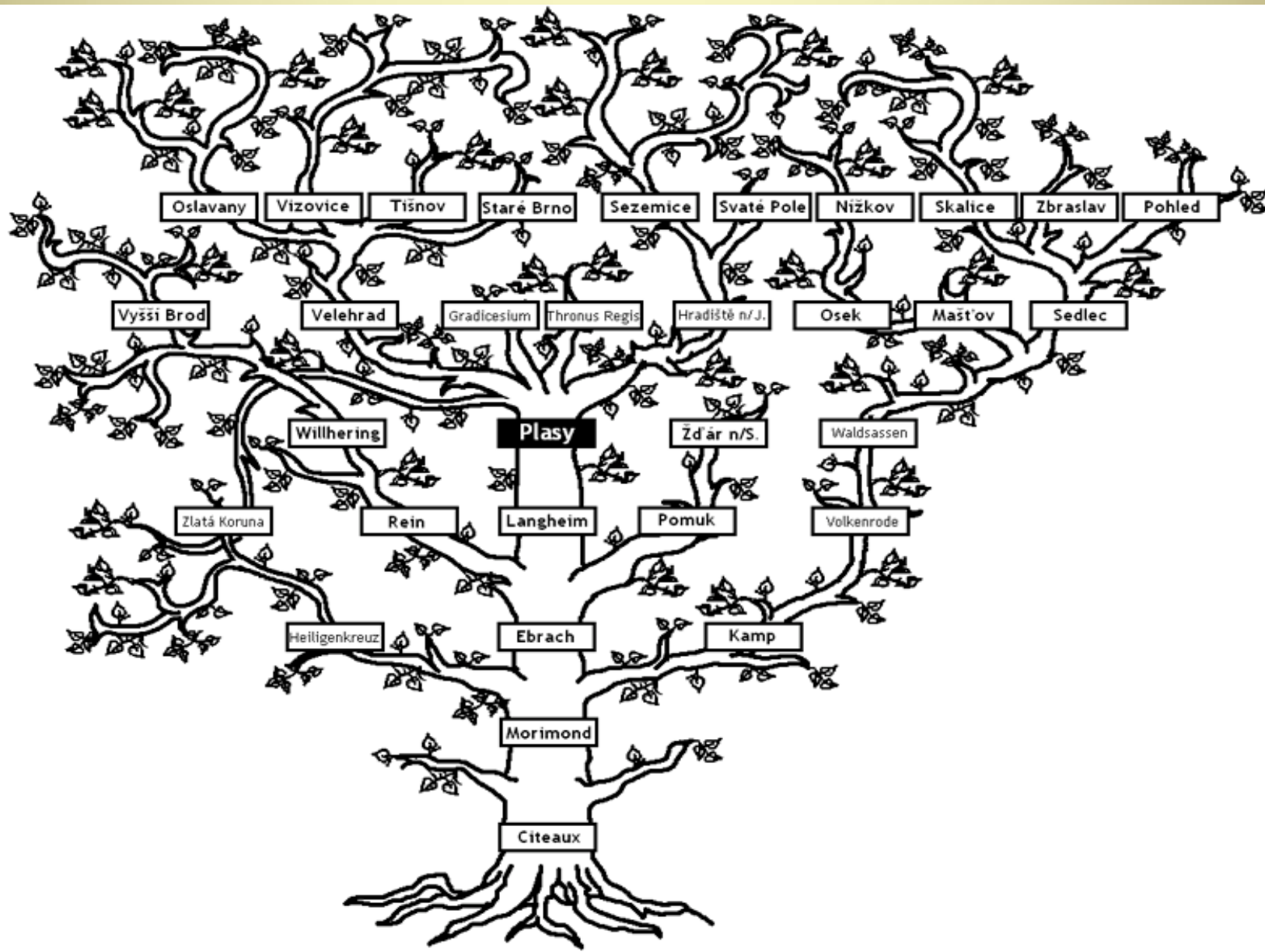
- heslo - Ora et Labora (Modli se a pracuj)
- důraz kladen na skromnost, studium a práci
- kláštery vždy stavěny u vody – symbol čistoty (očista těla i duše)
- na rozdíl od cisterciáků řád benediktinů stavěl obvykle kláštery na kopci
- i v jídle dodržována přísnost – mohou jíst jen drůbeží a rybí maso, k pití obvykle víno, voda, pivo
- cisterciáci se řídí dle řehole sv. Benedikta

- mapka znázorňující prvních pět mateřských klášterů ve Francii, z nichž probíhaly filiace – zakládání nových dceřiných klášterů, červeně rozšíření cisterciáckého řádu v Evropě
- mateřským klášterem pro Čechy byl Morimond

přehled filiací v Čechách

významní cisterciáci v 11.-12.století

- Sv. Robert – zakladatel řádu, snaha o to, aby i mniši pracovali manuálně
- Sv. Bernard – zavedl přísná pravidla v cisterciácké architektuře, liturgii, umění, kladl důraz na askezi a odříkání, skromnost ve stravě a odívání
- Sv. Štěpán – přísná pravidla ve vybavení kostelů – čistota architektury, bez zdobnosti

Sv. Robert

Sv. Bernard

Sv. Štěpán

režim cisterciáckého mnicha v zimním rozvrhu

- **3.45 Vstávání**
- **4.15 Vigilie**, následuje **rozjímání**
- **6.15 Laudy**, následuje konventní **mše svatá**
- snídaně individuálně
- **8:15 Prima**, následuje **čtení Řehole sv. Benedikta** s výkladem v kapitulní síni, kapitula a rozdělení práce
- **9:00-11:45 Práce**
- **nekrologium** (vzpomínka a modlitba za zemřelé)
následuje **oběd**, který v postní době odpadá-pouze jedno jídlo za den
polední odpočinek
- **14.00 - Práce**
- **14.45 Nona**
- **15.00-16.30 Práce**
- **16.45 - 17.15 Duchovní četba**
- **17.30 Nešpory**
- **18.10 Večeře**
- následuje společná rekreace (dobrovolně)
- **19.15 Martyrologium**
- **Silentium - přísné noční mlčení**

znak řádu

Cistercium naše matka

Jak vypadá cisterciácký klášter?

- *Clastrum* - uzavřené místo
- části: konvent - obytná budova
kostel
prelatura - sídlo opata
hospodářská část

konvent

- obytná budova
- stavěna vždy do čtverce, kdy uprostřed je rajský dvůr, kolem dokola ambitová chodba
- představuje 4 světové strany, tedy svět, uprostřed rajský dvůr, jako ráj na zemi
- jídelna (refektář), ložnice (dormitáře), kapitulní síň (shromažďovací síň), knihovna, studovna, dílny, meditační kaple apod.

konvent v Plasích

kostel

- kostely byly vždy zasvěceny patronce řádu Panně Marii
- vždy byly orientované = presbytář - prostor, kde se nachází oltář byl na východ

J

V

Z

klášter Plasy

S

- obvykle byly stavěny jako *bazilika* = typ kostela, který má minimálně tři lodě, z nichž prostřední loď ostatní převyšuje

Kostel Nanebevzetí Panny Marie v Plasích

prelatura

- *Praelatus* - představený kláštera (opat)
- obvykle jediná stavba, kam mohli svěští lidé a byly zde přijímány návštěvy

prelatura v Plasích

hospodářská část

- grangie – hospodářské dvory, různá specializace, nejvíce zastoupeno obilí
- přímo v klášteře tzv. zlatá sýpka, kde byly uloženy zásoby potravin

sýpka v Plasích

cisterciáci dnes

- v 127 klášteřích je dnes přibližně 1300 mnichů a 1100 mnišek
- v České republice jsou pouze tři kláštery – dva mužské v Oseku a ve Vyšším Brodě a jeden ženský v Předklášteří u Tišnova
- z řádu vznikl v 17. století z důvodu snahy o ještě větší zpřísnění pravidel řád trapistů - Řád cisterciáků přísné observance

cisterciáci, trapisté, benediktni

